

Vastaus kirjalliseen kysymykseen KKV 645/2022 vp

Vastaus kirjalliseen kysymykseen uudistetun lapsen huollosta ja tapaamisoikeudesta annetun lain vaikutuksesta

Eduskunnan puhemiehelle

Eduskunnan työjärjestyksen 27 §:ssä mainitussa tarkoituksessa Te, Arvoisa puhemies, olette toimittanut asianomaisen ministerin vastattavaksi kansanedustaja Juho Eerolan /ps näin kuuluvan kirjallisen kysymyksen KK 645/2022 vp:

Onko hallitus valmis perustamaan esim. työryhmän määrittelemään virallisen vieraannuttamisen määritelmän, tunnusmerkit ja ohjeet siitä, mitä viranomaisen on tehtävä, kun vieraannuttamisväite esitetään ja

onko hallitus valmis virallisesti ohjeistamaan, onko status quo -periaate lapsen edun mukaista myös silloin, kun vanhempi selvästi vieraannuttaa lasta?

Vastauksena kysymykseen esitän seuraavaa:

Hallitus suhtautuu vakavasti vieraannuttamiseen. Vieraannuttamista koskevat väitteet liittyvät usein vaikeisiin lapsen huoltoa ja tapaamisoikeutta koskeviin tapauksiin. Yleensä kysymys on erimielisyyksistä tai vaikeuksista lapsen ja vanhemman välisen tapaamisoikeuden tai muun yhteydenpidon toteutumisessa.

Yhteydenpidon vaikeuksiin liittyvät tilanteet ovat usein hyvinkin monitahoisia ja ne voivat johtua monista eri syistä. Vanhemmalla voi esimerkiksi olla perusteltu huoli lapsen turvallisuudesta toisen vanhemman luona. Joissain tilanteissa kyse voi sen sijaan olla toisen vanhemman epäasiallisesta vaikuttamisesta lapseen ja tapaamisten perusteettomasta estämisestä. Myös riittävän kypsän lapsen oma, aito mielipide voi vaikuttaa tapaamisten toteutumatta jäämiseen. Tämän vuoksi on tärkeää pyrkiä selvittämään kunkin tilanteen taustalla olevat syyt.

Terveiden ja hyvinvoinnin laitos julkaisi vuonna 2022 oppaan, jossa on sosiaalitoimelle ohjeita lapsen huollosta ja tapaamisoikeudesta annetun lain (361/1983) mukaisen selvityksen tekemiseen oikeudenkäyntiä varten. Selvityksen tarkoituksena on antaa tuomioistuimelle tietoja perheen tilanteesta, lapsen elinolosuhteista ja muista asian ratkaisemiseen vaikuttavista asioista. Opas sisältää ohjeistusta mm. väkivallan tunnistamiseen ja huomioimiseen selvitystyössä. Oppaassa käsitellään myös vieraannuttamista ja sitä koskevien väitteiden selvittämistä.

Kysymyksessä viitataan erityisesti tuomioistuinten ohjaamiseen lapsen edun mukaisen ratkaisun antamiseksi. Suomessa tuomiovaltaa käyttävät riippumattomat tuomioistuimet vallan kolmijako-opin mukaisesti. Lapsen huoltoa ja tapaamisoikeutta koskevan asian ratkaisuperusteista säädetään lapsen huoltoa ja tapaamisoikeutta koskevassa laissa ja näitä säännöksiä on lain uudistuksen yhteydessä täsmennetty. Tuomioistuinten ratkaisuihin voi hakea muutosta, viime kädessä korkeimmalta oikeudelta, joka käyttää ylintä tuomiovaltaa näissä asioissa.

Helsingissä 10.1.2023

Oikeusministeri Anna-Maja Henriksson